

terii Wittembergae 1566 factam) ab ipso praetermissum, qui in margine habet DAN , consentiente etiam altera ejusdem Psalterii editione, quae alias errores, mendo typographi in priore editione commissos, corrigere solet.

OBSERV. V. AD PS. LII, 3 et 9.

Describit hocce carmen, ad historiam procul dubio 1 Sam. XXI, 8. et XXII, 6. seqq. relatam, cui ipsa jam inscriptio illud applicat, referendum, et Doëgo Davidem Saulo proidenti oppositum, malitiam factumque maligni istius proditoris, et poenas illi minatur divinitus inferendas, clauditurque, uti plurima similis argumenti carmina a Davide composita, spe auxilii divini, restitutionisque in feliciorum statum mox obtinendae, grataque et pia mente nunquam non celebrandae. Orditur poeta v. 3. ab insigni adversarii sui malignitate, qua gloriam adeo sibi comparare malefactorum suorum enarratione studeat:

quid

quid gloriaris, inquit, de malo, tyranne?
cum gratia dei in perpetuum duratura sit.
 Sic saltem ex lectione textus masorethici
 verterunt plurimi interpretes, sensum ita
 constituentes, ut gratia dei, qua Davides
 contra injurias adversarii defenditur, op-
 posita sit a poeta malignitati hostis sui, ca-
 lumniisque, quibus illum Saulo infestum
 reddere studebat. At enimvero inepta haec
 oppositio nonnullis, ipsaque vocis $\tau\omicron\pi$ ex-
 plicatio de benignitate qua deus Davidem
 adhuc auxerat, porroque defensurus erat,
 verbique finiti ellipsis durior visa est, prae-
 fertim cum antiquiorum etiam interpre-
 tum in hujus versus expositione dissensus,
 locum in mendo cubare prodat, textum-
 que masorethicum suspectum reddat. So-
 lus enim Chaldaeus vulgatae lectioni et ex-
 plicationi suffragium fert, Alexandrinus
 vero, quem Vulgatus et Arabs sequuntur,
 habet: $\tau\iota$ $\epsilon\gamma\kappa\alpha\upsilon\chi\alpha$ $\epsilon\upsilon$ $\kappa\alpha\kappa\iota\alpha$ δ $\delta\upsilon\nu\alpha\tau\omicron\varsigma$ $\alpha\nu\omicron\mu\iota\alpha\nu$;
 $\delta\lambda\eta\nu$ $\tau\eta\nu$ $\eta\mu\epsilon\rho\alpha\nu$ $\alpha\delta\iota\kappa\iota\alpha\nu$ $\epsilon\lambda\omicron\gamma\iota\sigma\alpha\tau\omicron$ η $\gamma\lambda\omega\sigma\sigma\alpha$ $\sigma\theta$.
 Legisse itaque videtur $\sigma\mu\pi$ pro $\tau\omicron\pi$, omisso

אל, vocibusque כל-היום cum sequente commate junctis. In hac verborum versuumque divisione Syrus quoque cum illo consentit, in eo tantum diversus, quod pro חסד legisse videtur חסיד, transpositumque hoc verbum cum sequente אל, cum pronunciato, ad sequens comma quoque retulit. Habet enim:
 לִפְנֵי שְׁמַעְתָּם; אֵלֶּי
 כִּי בִּנְיָאֵן יִיבֹרַךְ סָדָא שְׁמַעְתָּם לְתַמְּ
 דֵּם חֲסִידָא שְׁמַעְתָּם לְתַמְּ
 His itaque rationibus commotus HOVBIGANTIVS ex conjectura mutavit תַּגְבוּר in תְּגָבוּר, et חסד praeunte Syro (quem tamen neque ab ipso, neque a S. V. DOEDERLEINIO in testimonium vocatum esse miror) in חסיד, vertitque: *num praevalere tentas pium dei cultorem?* sequentia verba ad quartum versum referens. At S. V. DOEDERLEIN, cui arrisit HVBIGANTII expositio, ne hanc quidem litterae ה in ת mutationem necessariam esse ratus, aliis tantummodo vocalibus animatam vocem תַּגְבוּר pronunciavit

B

תַּגְבוּר

הַגְּבוֹר *num invadere* (sc. fas est) *pium dei cultorem?* Vereor autem, ut ellipsis haec in infinitivo הַגְּבוֹר magis accepta sit interpretibus, quam illa quae vulgatae explanationi obstat in exponenda vocis חָסֵד significatione. Mallem itaque vel sola Syri auctoritate innixus legere:

וְאֵל חָסִיד כָּל הַיּוֹם הוֹוֹת תַּחֲשָׁב
 לְשֹׁנְךָ כְּתַעַר מִלְטָשׁ
 עֲשֵׂה רַמְיָה

Quid gloriaris de iniquitate, o tyranne? et damna machinaris quotidie contra pium? lingua tua similis novaculae acutae, fraudes faciens: vel ad HVBIGANTII conjecturam propius accedens textum sic constituere:

תִּגְבוֹר אֵל חָסִיד

quid oppugnas pium, vel insolenter te contra illum effers?

cf. Job. XV, 25. XXXVI, 9. et quae illustris MICHAELIS de hac vocis גְּבוֹר significatione in *Supplem. ad lexica hebraica* notavit p. 261. Quae sequuntur v. 6-8 intellectu faciliora sunt, sensumque fundunt

optimum, praesertim si v. 6. vox דברי בלע
 ex mente *illustris* MICHAELIS (Suppl. p.
 187) vertatur: *callidae obtrectationes*, et
 v. 7. pro וְיִשְׂרָאֵל legatur וְיִשְׂרָאֵל *et stirpem,*
sobolem tuam, quod praeter Chaldaicum
 omnes etiam antiquiores interpretes exhi-
 bent.

In versu autem nono insunt iterum
 nonnulla, quae medicas interpretis manus
 desiderare videntur. Continet nimirum
 subfannationes piorum, poenas malo in-
 flictas spectantium, et bonae causae trium-
 phum celebrantium. *En*, inquit, *ty-*
rannum, (pro הַדָּבָר enim mutatis punctis
 vocalibus cum *illustri* MICHAELIS praefe-
 ro הַדָּבָר, quoniam aperta hic est allusio ad
 descriptionem iniqui initio psalmi datam,
 longeque gravior hac mutatione sententia
 redditur) *qui in deo praesidium non habuit,*
sed divitiarum suarum abundantia confisus,
 GLORIAM SIBI PERPETRANDIS MALIS
 QVAESIVIT. Ultima hujus versus verba
 יְעֹז בְּדַהֲוָתוֹ varium admittunt sensum, varie-

que ab interpretibus exponuntur. Alii enim vertunt: *impietati suae fidebat*, (vel ex derivatione a *הווי* *concupivit*, *أَهْوَى* *cupiditates*, sensu malo *desideria impia* cf. SCHULTENSIVS ad Prov. X, 3. XI, 6. vel ex collatione vers. 3. ubi *הווי* eodem sensu occurrit) alii: *roborabatur divitiis suis*, (derivantes vocem a *הווי* *accidit*, praeunte Chald. *עָשִׂין בְּמַמְוִיָּה* et Syro: *حَفِنَانًا*) alii: *auctus est opibus ad perniciem suam* (simili sensu ac latinum: tolluntur in altum ut lapsu graviore ruant, posito *ב* pro *ל*, ut Ps. XXXV, 8. *לְשׂוֹאָה* pro *בְּשׂוֹאָה*) Habet itaque quaevis harum interpretationum, quibus se tueatur, argumenta, ex vocis significatione, et linguae genio petita. Interim, si totam orationis seriem, verborumque nexum spectamus, duplex tantum hujus hemistichii expositio admitti potest. Altera, quae parallelismum cum antecedentibus verbis *עָשִׂין בְּמַמְוִיָּה* servat, et Chaldaei atque Syri testimonio firmata

mata secundo loco supra proposita est, *ro-*
borabatur divitiis suis, vel firmum, validum,
ab omni periculo tutum se putavit opum abun-
dantia. Altera, quam ipse in versione hu-
 jus commatis expressi: *gloriam sibi perpe-*
trandis malis quaesivit, quamque caeteris
 praefero, quoniam ad sententiam versus 3,
 ad quem hic versus alludit, propius acce-
 dit, verbisque מה תהלה ברעה apte re-
 spondet, et ex parte etiam Syri auctoritate
 firmatur, qui יעז inteepretatus est
superbiebat, pluribusque locis, ubi hebrai-
 cum עז *gloriam* significat, synonymumque
 est vocis כבוד, defendi potest. Neque
 obstat huic interpretationi insolentior suf-
 fixi usus. Notum enim est, suffixa fac-
 pius ita usurpari, sufficiuntque ad hanc
 rem probandam exempla Ezech. XXI, 28.
 הרפתם *opprobrium quo ipsi alios affecerunt,*
 et Psalm. VII, 17. עמרו et חמסו *molestia*
violentiaque, quam aliis intulit.